



PLANIFICACIÓ FAMILIAR PÚBLICA, I DE DEBÒ

Ibi, anticoncepció oberta (i feminista)

A Ibi, en la comarca de l'Alcoià, tenen un centre públic de planificació familiar que funciona de debò. Allí es practiquen, sense embuts i a un preu a l'abast, intervencions de vasectomia, un mètode anticonceptiu massa mitificat per la medicina privada.

Joan Ballester

El poble d'Ibi, a la comarca de l'Alcoià, ha estat sempre conegut per la seua indústria de joguines. Milers de pares i mares de les comarques pròximes tenen el costum d'atansar-s'hi, cada any en la vespra de Reis, per tal de comprar allò que l'endemà deixarà bocabadats els xiquets.

D'ençà poc més de tres anys, molts pares i altres que no ho són, s'hi acosten també per un altre motiu: a Ibi funciona un centre públic de planificació familiar, un centre la més important característica del qual és precisament aquesta: que «funciona».

La història comença el 1982, quan un metge valencià, Manuel Farizo, decideix de presentar un projecte de centre de planificació familiar i comença a cercar promotors per fer-lo realitat, en un principi sense èxit.



Dalt, Manuel Farizo. Baix, una assistenta del centre.

De sobte, un any després del triomf socialista a les eleccions municipals, Farizo rep de l'Ajuntament l'encàrrec de posar en marxa aquest centre. «Una bona oportunitat per a presumir de moderns», degueren pensar els nous càrrecs. «Ara podem dir que nosaltres també en tenim, d'això tan actual que es diu planificació familiar...» Però vet ací que, a més de ser «modern» i de fer bonic, el centre de planificació familiar d'Ibi comença a treballar de valent.

Durant els dos primers anys, però, la municipal és l'única subvenció que rep. Un milió de pessetes per any, ocasió única i barata de quedar bé oficialment... i, mentrestant, el centre

s'ha col·lapsat de gent, els seus organitzadors són sol·licitats arreu del País Valencià per pronunciar conferències i impartir cursos i fins i tot la Conselleria de Sanitat, coses de la vida, acaba interessant-s'hi. «Això no pot morir», diu el conseller Colomer a l'atònit alcalde. Ara, diuen, és possible que prompte siga homologat per la Conselleria, i que a partir d'aquest mateix moment comence a rebre subvencions autonòmiques, un poquet més decents.

No és estrany que resulte estrany que funcione un centre de planificació familiar. Tal com està la legislació sobre aquestes coses, el que aquesta mena de centres funcione o no, és una veritable loteria. No hi ha organismes que ho controlen, ni regles de compliment obligatori. Si hi ha un projecte, i un ajuntament que li done el vist-i-plau, ja n'hi ha prou. A Ibi, en aquesta loteria, els tocà la grossa.

No ha estat casual, però, i bé que ho saben. Segons Manuel Farizo, metge i director d'aquest centre, «no ens agradava com funcionaven els centres de planificació que teníem al

voltant, volíem fer una cosa diferent». Excessivament «medicalitzats», i, «el que és perillós, més perillós encara... excessivament ginecologitzats». Els centres de planificació familiar solen confondre's amb clíniques anticonceptives. «El nostre sistema de funcionament —diu Manuel Farizo— és la informació, considerem l'activitat clínica com un pas posterior. Es tracta, segons aquest metge valencià nascut a Granada, d'«educar la demanda, no esperar que aquesta vinga a veure'ns... No cal tenir tres o quatre fills per a rebre informació sobre anticoncepció.»

A més de saber-ne i tenir-ho clar, són un equip ben conjuntat, gent pre-

parada per oferir quelcom més que bones intencions. Però no és especialment per això que destaca de cara a l'exterior el «planning» d'Ibi. És, sobretot, perquè allí es duen a terme, amb qualitat i normalitat, nombroses intervencions de vasectomia, una pràctica quirúrgica massa rendible per a la medicina privada, que és quasi l'única que la practica, i que, per això, quasi ha acabat mitificant-la. Manuel Farizo, però, s'estima més parlar-ne amb una certa precaució, en un principi, «perquè estem molt enutjats pel tractament que la premsa d'Alacant ha donat a aquest tema, com si fos una cosa de l'altre món... quan nosaltres el que hem tractat és de normalitzar les vasectomies com un mitjà anticonceptiu més, entre tot el ventall de mitjans que és ja a la nostra disposició».

Reconeix, però, que pesa encara sobre la vasectomia una mena de «llegenda». «En primer lloc, perquè és un mitjà «masculí», cosa que trenca la idea preconcebuda que la planificació familiar és cosa de les dones. D'altra banda, perquè fins ara ha format part d'allò que nosaltres anomenem «anticoncepció submergida», perquè tan

sols l'han practicada els centres privats. Tot això ha contribuït a crear-ne una falsa imatge».

És significatiu, dit això, que des que el centre d'Ibi ofereix aquest servei, siga major el nombre de pacients masculins que el de femenins, «cosa que deixa ben palés que els continguts masculistes de l'anticoncepció poden canviar quan realment s'ajusta l'oferta a la demanda real d'un mitjà anticonceptiu», creu el director, conscient del que suposa formar part de l'únic —sí, l'únic— centre públic del País Valencià que practica vasectomies.

Les consultes privades dels voltants poden a cremat. Els propietaris veuen, ben espantats, com una intervenció que ells cobren a 40.000 pessetes i que sempre han envoltat com d'una aura de misteri al centre públic municipal es practica senzillament i sense embuts, cobrant-ne com a màxim, vuit mil pessetes. I d'aquí ve la desmitificació, el principi de la fi del negoci privat... i, per descomptat, d'aquí vénen les tensions. «Alguns sembla que estiguen esperant que algun dia fiquem els peus al poal, però el cert és que fent la medicina que fem, en cert sentit més natural o «pri-

mària», mai no hem tingut cap tipus de complicació, ni infeccions greus, ni coses d'aquesta mena».

I encara hi ha qui es pensa que sense sales d'espera impersonals, infermeres uniformades i metges malcarats, no es pot fer bona medicina.

«¿I us ha felicitat, l'Ajuntament, per tot això?» No. Farizo és terminant. «L'Ajuntament, en realitat, no sap què fer amb nosaltres. Ells volien un centre normalet, una coseta per a cobrir les necessitats més elementals d'Ibi, tal com són els altres... Però en un poble de 20.000 habitants, serra endins, hem tirat endavant una experiència important, que ha assolit un fort ressò en tot el país. I que així tot això continue, ja que així li sembla, perquè si nó, el negoci de lloguer d'autobusos cap a El Ferrol progressarà massa. I no és difícil d'entendre: El Ferrol és l'altra ciutat de l'Estat espanyol, l'única a part d'Ibi, on hi ha un centre públic que practique vasectomies. I si no, que els ho pregunten als veïns de Banyeres, un bon grapat dels quals organitzaren, ja fa uns anys, una excursió per carretera a aquesta ciutat gallega. Ara ja no haurien anat tan lluny. □

Sant Jordi a les Edicions dels Quaderns Crema



Jordi Cornudella
Feli encès
Poesia dels Quaderns Crema, 17



Salvador Oliva
El somriure del tigre
Poesia dels Quaderns Crema, 18



Gabriel Galmés
Parfait amour
Mínima de butxaca, 20



J.V. Foix
Cròniques de l'ultrason
Fora de col·lecció



Salvador Óliva
Introducció a la mètrica
Assaig, 5



Quim Monzó, *L'illa de Maians*
Ferran Torrent, *Penja els guants, Butxana*

F. Valls i Taberner, 8 - 08006 Barcelona · (93) 212 87 66 - 212 38 08